

Sygnatura akt XVIII C 188/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: prot. sąd. Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 23 lutego 2017r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

przeciwko: **L. G. i A. G. (1)**

o zapłatę

oraz

sprawy z powództwa: **L. G. i A. G. (1)**

przeciwko: **(...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

o zapłatę

I. w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. przeciwko: L. G. i A. G. (1):

1. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.223.458,23 zł (słownie: jeden milion dwieście dwadzieścia trzy tysiące czterysta pięćdziesiąt osiem złotych i dwadzieścia trzy grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2016r. do dnia zapłaty,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 597.842,27 zł (słownie: pięćset dziewięćdziesiąt siedem tysięcy osiemset czterdzieści dwa złote i dwadzieścia siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2016r. do dnia zapłaty,
3. w pozostałej części powództwo oddala,
4. zasądza od pozwanej L. G. na rzecz powódki kwotę 75.590 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 14.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,
5. zasądza od pozwanego A. G. (1) na rzecz powódki kwotę 44.310 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 14.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego,
6. zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

II. w sprawie z powództwa L. G. i A. G. (1) przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.:

1. powództwa oddała,
2. kosztami procesu obciąża w całości powodów i z tego tytułu:
 - a) zasądza od powódki L. G. na rzecz pozwanej kwotę 14.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
 - b) zasądza od powoda A. G. (1) na rzecz pozwanej kwotę 14.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO /-/ M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 grudnia 2015 r., wniesionym w dniu 1 lutego 2016 r. powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. reprezentowana przez adwokata, wniosła o: 1) zasądzenie od pozwanej L. G. kwoty 1.223.458,23 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 2) zasądzenie od pozwanego A. G. (1) kwoty 597.842,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 3) zasądzenie od pozwanych L. G. i A. G. (1) solidarnie kwoty 4.238,81 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto powódka wniosła o: zasądzenie od pozwanej kwoty 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zasądzenie od pozwanego kwoty 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 2.451 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w ramach pierwszego roszczenia powódka dochodzi samodzielnie od każdego z pozwanych kwot odpowiadających wysokości zaliczek uiszczonych przez powódkę na rzecz każdego z pozwanych przy zawarciu umowy przedwstępnej, na poczet ceny nabycia nieruchomości. W ramach drugiego roszczenia powódka dochodzi solidarnie od pozwanych kwoty odpowiadającej wysokości kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym wyegzekwowanych przez pozwaną, mimo skutecznego potrącenia wierzytelności pozwanych z wierzytelnościami powódki oraz wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego i klauzulowego. Powódka wskazała, że w dniu 7 grudnia 2006 roku pozwana L. G. zawarła z powódką przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...). W tym samym akcie notarialnym pozwany A. G. (1) zawarł z powódką przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...). Powodowa Spółka wskazała, że cenę nieruchomości strony ustaliły na łączną kwotę 7.100.000,00 zł, przy czym cenę nabycia nieruchomości od pozwanej ustalono na kwotę 4.739.000,00 zł, a cenę nabycia nieruchomości od pozwanego - na 2.361.000,00 zł. Zgodnie z treścią § 4 ust. 2 umowy przedwstępnej zapłata ceny miała nastąpić w dwóch transzach. Pierwsza część ceny w łącznej wysokości 1.420.000,00 zł miała zostać zapłacona tytułem zaliczki w terminie do dnia 14 grudnia 2006 r. Reszta ceny w łącznej wysokości 5.680.000 zł miała zostać zapłacona w terminie 7 dni roboczych od dnia zawarcia przyrzeczonych umów sprzedaży. Powódka wskazała, że wpłaciła na rzecz pozwanych zaliczki w kwocie i terminie wskazanym w umowie przedwstępnej tj. na rzecz pozwanej L. G. kwotę 947.800,00 zł, a na rzecz pozwanego A. G. (1) kwotę 472.200,00 zł. Spółka podała, że zgodnie z treścią § 3 ust 1 umowy przedwstępnej zawarcie umowy przyrzeczonej miało nastąpić w terminie 30 dni od dnia uzyskania przez powódkę prawomocnej decyzji o warunkach zabudowy szczegółowo opisanej w treści umowy, nie później jednak niż do dnia 29 czerwca 2007 roku. Do zawarcia umowy przyrzeczonej w określonym terminie nie doszło. Z tego względu pozwem z dnia 15 czerwca 2007 roku wniosła o zobowiązanie pozwanej L. G. oraz pozwanego A. G. (1) do złożenia oświadczeń woli w przedmiocie sprzedaży na rzecz powódki nieruchomości oznaczonych - odpowiednio - numerami ewidencyjnymi (...) oraz numerem ewidencyjnym (...) w wykonaniu umowy przyrzeczonej. Wyrokiem z dnia 2 lipca 2014 roku, sygn. akt I ACa 412/14, Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 roku, sygn. akt XII C 1104/07, oddalającego powództwo. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że brak zawarcia umowy przyrzeczonej wynikał z przyczyn niezależnych od pozwanych. Powodowa Spółka kilkakrotnie wzywała pozwanych do zwrotu kwot odpowiadających wpłaconym zaliczkom, jednak pozwani odmówili zapłaty. Powódka wskazała, że nie zawarcie umowy przyrzeczonej spowodowało odpadnięcie podstawy prawnej świadczenia

powódki w postaci wpłaty zaliczek na poczet ceny nabycia nieruchomości. Nie został także osiągnięty cel świadczenia powódki - zarachowanie wpłaconych zaliczek na poczet ceny nabycia nieruchomości. Świadczenie powódki stało się nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Pozwani zobowiązani są do zwrotu pobranych zaliczek na rzecz spółki. Pozwani winni liczyć się z obowiązkiem zwrotu pobranych zaliczek już w chwili ich otrzymania. Obowiązek zwrotu zaliczki wynika z jej charakteru jako świadczenia uiszczanego na poczet realizacji danego stosunku umownego i aktualizuje się w każdym przypadku nie dojścia tego stosunku do skutku.

Powódka wskazała również, że pismem z dnia 7 września 2015 roku złożyła oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności. Wierzytelności pozwanych z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego oraz kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym i kosztów postępowania klauzulowego zostały w całości umorzone. Spółka od dnia 22 lutego 2013 roku nalicza ustawowe odsetki za opóźnienie w płatności, o czym poinformowała pozwanych pismem z dnia 19 marca 2013 roku. Powódka wskazała, że dochodzi od każdego z pozwanych kwot odpowiadających wartościom wpłaconych na rzecz pozwanych zaliczek pomniejszonych o potrącone należności z tytułu kosztów postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, Sądem Apelacyjnym w Poznaniu oraz Sądem Najwyższym wraz ze skapitalizowanymi odsetkami. Nadto powódka wskazała, że kwota 4.238,81 zł dochodzona w punkcie III pozwu stanowi szkodę powódki odpowiadającą wysokości wyegzekwowanych kosztów postępowania kasacyjnego, kosztów postępowania klauzulowego, kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym oraz kosztów postępowania egzekucyjnego. Podniosła, że pozwani uzyskali korzyść majątkową w kwocie 3816 zł bez podstawy prawnej, która odpadła w momencie złożenia oświadczenia o potrąceniu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 marca 2016 r. pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości w stosunku do pozwanej oraz pozwanego oraz wnieśli o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kwoty 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz na rzecz pozwanego kwoty 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwani wskazali, że bezspornym jest, że na skutek ostatecznego i prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, po stronie pozwanych zaktualizował się obowiązek zwrotu zaliczki, która została zapłacona przez powoda pozwanym, w kwotach wskazanych w przedwstępnej umowie sprzedaży z dnia 7 grudnia 2006 r. Pozwani wskazali, że postępowanie ostatecznie zostało zakończone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie o sygnaturze akt II CSK 807/14. Pozwani wskazali, że w dacie wydania tego postanowienia, po stronie pozwanych powstały roszczenia związane z orzeczoną na wniosek powódki zabezpieczeniem. Podnieśli, że postanowieniem z dnia 2 lipca 2007 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu, na wniosek Spółki, zabezpieczył powództwo w sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, poprzez ustanowienie na czas trwania postępowania zakazu zbycia prawa własności nieruchomości jaki przysługiwał pozwanym w odniesieniu do nieruchomości położonych w P., dla których Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgi wieczyste KW nr (...). Z tego względu począwszy od dnia 2 lipca 2007 r. utracili możliwość rozporządzania ww. nieruchomością, pomimo, że upłynął już termin do zawarcia umowy przyrzeczonej jaki został przewidziany w przedwstępnej umowie sprzedaży z dnia 7 grudnia 2006 r. Pozwani argumentowali, że żądając udzielenia zabezpieczenia, powódka jednocześnie przyjęła na siebie negatywne konsekwencje jakie mogły zostać wywołane na skutek utraty przez pozwanych prawa do rozporządzania nieruchomością. Zabezpieczenie roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbycia nieruchomości, uniemożliwiło pozwanym przeprowadzenie transakcji sprzedaży nieruchomości i w jej rezultacie uzyskanie przychodów odpowiadających cenie rynkowej nieruchomości. Pozwani wskazali, że gdyby nie ustanowione z inicjatywy powodowej Spółki zabezpieczenie, pozwani uzyskaliby przychód ze sprzedaży nieruchomości łącznie na poziomie 14.300.000,00 zł. W ich ocenie, według stanu na dzień 20 grudnia 2012 r. roszczenie pozwanych względem powódki obejmowało kwotę: L. G. - 2.263.050,00 zł, A. G. (1) – 1.006.950,00 zł. Pozwani wskazali, że szkoda wstępnie została wyliczona w oparciu o realnie możliwy do uzyskania przychód w kwocie 14.000.000,00 zł na dzień 2 lipca 2007 r., tj. na dzień wydania postanowienia zakazującego zbycia nieruchomości. Wstępnie, na dzień 20 grudnia 2012 r. pozwani swoją szkodę obliczali jako 5 % wartości w stosunku rocznym, możliwej do uzyskania ceny sprzedaży, co za każdy rok dawało sumę 700.000,00 zł. 5 % liczone od kwoty realnej i możliwej do uzyskania ceny, odpowiada średniej stopie odsetek od lokat bankowych jakie obowiązywały w latach 2007 do 2012. Wyliczona w ten sposób

szkoda za okres 5 lat daje sumę 3.500.000,00 zł i to przy założeniu, że wszelkie odsetki od złożonej lokaty nie byłyby następnie inwestowane. Swoją szkodę na dzień 20 grudnia 2012 r. pozwani - metodą ostrożną - wyliczyli na kwotę 3.270.000,00 zł. Niezależnie od tego. Pozwani przeprowadzili symulację wyliczenia wartości szkody jaką ponieśli na skutek zakazu zbycia nieruchomości. W związku z wydanym w dniu 14 lipca 2015 r. postanowieniem w sprawie II CSK 807/14, pozwani pismem z dnia 24 sierpnia 2015 r. złożyli powódce oświadczenia o potrąceniu swoich wierzytelności z wierzytelnościami powoda o zwrot zaliczki. Pozwani wskazali, że ich roszczenie stało się wymagalne z dniem 14 lipca 2015 r., a jego podstawa wynika z dyspozycji art. 746 § 1 k.p.c. Ponadto, dopuszczalna jest również analiza roszczenia jako samoistnego i częściowego na dzień 20 grudnia 2012 r., to jest dzień, w którym wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 r. w sprawie XII C 1104/07 stał się prawomocny na skutek orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu rozpoznającego apelację od wspomnianego wyroku. Z ostrożności procesowej, wobec kwestionowania przesłanki wymagalności roszczenia przedstawionego przez pozwanych do potrącenia, w imieniu pozwanej L. G. oraz w imieniu pozwanego A. G. (1), pełnomocnik pozwanych podniósł procesowy zarzut potrącenia i oświadczył, że przedstawia do potrącenia: (i) wierzytelność pozwanej L. G. w kwocie 2.263.050,00 zł z wierzytelnością powódki w niniejszym procesie w zakresie kwoty 1.223.459,00 zł oraz 4.239,00 zł i oświadczył, że dokonuje potrącenia wierzytelności pozwanej L. G. z wierzytelnościami Spółki w odniesieniu do kwot 1.223.459,00 zł oraz 4.239,00 zł; (ii) wierzytelność pozwanego A. G. (1) w kwocie 1.006.950,00 zł z wierzytelnością powódki w niniejszym procesie w zakresie kwoty 597.843,00 zł oraz 4.239,00 zł i oświadczył, że dokonuje potrącenia wierzytelności pozwanego A. G. (1) z wierzytelnościami Spółki w odniesieniu do kwot 597.843,00 zł oraz 4.239,00 zł.

W piśmie procesowym z dnia 6 kwietnia 2016 r. powódka zakwestionowała roszczenie pozwanych podnosząc, że pozwani uchybili terminowi zawitemu z art. 746 § 1 k.p.c. do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, w związku z czym roszczenie o naprawienie szkody jest bezzasadne. Powódka wskazała, że roszczenie pozwanych powstało z dniem 20 grudnia 2012 r. i wygasło z dniem 20 grudnia 2013 r. Powódka wskazała, że oświadczenie pozwanych o potrąceniu z dnia 24 sierpnia 2015 r. jest bezskuteczne z uwagi na jego ogólnikowość. Podniosła, że oświadczenie o potrąceniu z dnia 10 marca 2016 r. jest bezskuteczne z uwagi na upływ rocznego terminu przewidzianego dla dochodzenia roszczeń z art. 746 § 1 k.p.c. Nadto powódka wskazała, że pozwani nie wykazali, że ponieśli szkodę we wskazanej wysokości.

Pozwem z dnia 13 lipca 2016 r. (zarejestrowanym pod sygn. akt I C 1039/16) powodowie L. G. i A. G. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz L. G. kwoty 2.575.585 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz na rzecz A. G. (1) kwoty 1.006.950 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że dochodzą zapłaty odszkodowania w następstwie szkody jakiej doznali na skutek orzeczonego na wniosek pozwanej zabezpieczenia powództwa w sprawie jaka toczyła się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu z powództwa (...) Sp. z o.o. w S. przeciwko L. G. i A. G. (1) o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Jednocześnie powodowie wnieśli o połączenie niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą toczącą się pod sygn. akt XVIII C 188/16 z powództwa (...) Sp. z o.o. w S. przeciwko L. G. i A. G. (1) o zapłatę.

Zarządzeniem z dnia 21 lipca 2016 r. na podstawie art. 219 k.p.c. sprawa o sygn. akt I C 1039/16 została połączona ze sprawą XVIII C 188/16 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 7 grudnia 2006 roku pozwana L. G. zawarła z powódką (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...) (KW nr (...)). W tym samym akcie notarialnym pozwany A. G. (1) zawarł z powódką (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przedwstępną umowę sprzedaży nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), oznaczonej jako działka nr (...) (KW nr (...)). Łączną cenę nabycia ww. nieruchomości strony ustaliły na łączną kwotę 7.100.000,00 zł, przy czym cenę nabycia nieruchomości od pozwanej

ustalono na kwotę 4.739.000,00 zł, a cenę nabycia nieruchomości od pozwanego - na 2.361.000,00 zł. Zgodnie z treścią § 4 ust. 2 umowy przedwstępnej zapłata ceny miała nastąpić w dwóch transzach. Pierwsza część ceny w łącznej wysokości 1.420.000,00 zł miała zostać zapłacona tytułem zaliczki w terminie do dnia 14 grudnia 2006 r. Reszta ceny w łącznej wysokości 5.680.000 zł miała zostać zapłacona w terminie 7 dni roboczych od dnia zawarcia przyrzeczonej umowy sprzedaży. Powódka wpłaciła na rzecz pozwanych zaliczki w kwocie i terminie wskazanym w umowie przedwstępnej tj. na rzecz pozwanej L. G. kwotę 947.800,00 zł, a na rzecz pozwanego A. G. (1) kwotę 472.200,00 zł. Zgodnie z treścią § 3 ust 1 umowy przedwstępnej zawarcie umowy przyrzeczonej miało nastąpić w terminie 30 dni od dnia uzyskania przez powódkę prawomocnej decyzji o warunkach zabudowy szczegółowo opisanej w treści umowy, nie później jednak niż do dnia 29 czerwca 2007 roku. Do zawarcia umowy przyrzeczonej w określonym terminie nie doszło.

Na podstawie ww. umowy przedwstępnej w Działach III ksiąg wieczystych ww. nieruchomości zostały wpisane roszczenia powódki o zawarcie przyrzeczonej umowy sprzedaży na rzecz Spółki. Wpisy tych roszczeń nie zostały wykreślone.

Okoliczności niesporne, kopia aktu notarialnego Rep A nr 7982/2006 (k. 10-17v), treść ksiąg wieczystych (...) i KW nr (...) na dzień 15.03.2017r. (dostępnych w Internecie online).

Pozwem wniesionym do Sądu Okręgowego w Poznaniu w dniu 18 czerwca 2007 r. powódka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. wniosła o zobowiązanie pozwanej L. G. oraz pozwanego A. G. (1) do złożenia oświadczeń woli w przedmiocie sprzedaży na rzecz powódki nieruchomości oznaczonych - odpowiednio - numerami ewidencyjnymi (...) oraz numerem ewidencyjnym (...) w wykonaniu umowy przyrzeczonej.

Okoliczności niesporne, pozew wraz z prezentatą Sądu (k.108 akt XII C 1104/07).

Postanowieniem z dnia 2 lipca 2007 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie o sygn. akt XII C 1104/07 udzielił zabezpieczenia roszczenia powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przeciwko pozwanym o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, poprzez ustanowienie na czas trwania postępowania zakazu zbywania przez pozwaną nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr (...), o łącznym obszarze 1.41.20 ha położonej przy ul. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz poprzez ustanowienie na czas trwania postępowania zakazu zbywania przez pozwanego nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr (...) obszarze 0.70.32 ha położonej przy ul. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Ww. zakazy zbywania zostały wykreślone z ksiąg wieczystych w dniach 4.03.2013r. i 22.02.2013r.

Okoliczności niesporne, postanowienie z 2.07.2007 r. (k.44-47 akt XII C 1104/07).

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII C 1104/07 oddalił powództwo wytoczone przez powódkę w całości i zasądził od powódki na rzecz pozwanych kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Okoliczności niesporne, wyrok SO w Poznaniu z 12.06.2012 r. (k.613 akt XII C 1104/07)

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACz 1899/12 zmienił postanowienie o kosztach procesu zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 r., w ten sposób, że zasądził od powódki na rzecz pozwanych 10.817 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Okoliczności niesporne, postanowienie SA w Poznaniu z 20.12.2012 r. (k.720 akt XII C 1104/07).

Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 1022/12 wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r. oddalił apelację i zasądził od powódki na rzecz pozwanych 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Okoliczności niesporne, wyrok SA w Poznaniu z 20.12.2012 r. (k.721 akt XII C 1104/07)

Na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku z 20 grudnia 2012 r. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie II CSK 292/13 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Okoliczności niesporne, wyrok SN z 20.03.2014 r. wraz z uzasadnieniem (k.772-775)

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACa 412/14 wyrokiem z 2 lipca 2014 r. oddalił apelację powódki od wyroku z dnia 12 czerwca 2012 r. i zasądził od powódki na rzecz pozwanych 9.034 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Okoliczności niesporne, wyrok SA w Poznaniu z 2.07.2014 r. (k.789 akt XII C 1104/07)

Postanowieniem z dnia 14 lipca 2015 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt II CSK 807/14 odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez powódkę (...) Sp. z o.o. w S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 2 lipca 2014 r. sygn. akt I ACa 412/14 i zasądził od powódki na rzecz pozwanych L. G. i A. G. (1) 3600 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Okoliczności niesporne, odpis postanowienia SN z 14.07.2015 r. (k.836-837 akt XII C 1104/07).

Pismami z dnia 11 lutego 2013 r. nadanymi do pozwanych w dniu 12 lutego 2013 r. pełnomocnik powódki wezwał pozwanych do zwrotu zaliczek tj. pozwaną L. G. do zwrotu kwoty 947.800,00 zł, a pozwanego A. G. (1) do zwrotu kwoty 474.200,00 zł, w terminie do dnia 21 lutego 2013 roku.

Jednocześnie pełnomocnik powódki oświadczył, że w imieniu powódki potrąca wierzytelność powódki o zapłatę kwoty 947.800,00 zł z wierzytelnością pozwaną oraz wierzytelność o zapłatę kwoty 474.200,000 zł z wierzytelnością pozwanego, o zwrot kosztów postępowania przed Sądem Okręgowym i Apelacyjnym w P. (sygn. akt: XII C 1104/07 oraz I ACz 1899/12) w wysokości 16.217,00 złotych.

Dowód: kopia pisma pełnomocnika powódki z 11.02.2013 r. bez podpisu wraz z dowodem nadania (k. 24-26).

W piśmie z dnia 24 sierpnia 2015 r. skierowanym do powodowej Spółki pozwany A. G. (1) złożył oświadczenie o potrąceniu wskazując, że cyt.: „w związku z otrzymywanymi wezwaniami do zwrotu zaliczki w kwocie 472.200,00 zł oraz odsetek ustawowych za opóźnienie, wpłaconej na podstawie przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 7 grudnia 2006 r., a także w związku z podjęciem przez (...) Spółka z o.o. działań skutkujących uniemożliwieniem mi rozporządzenia nieruchomością, w szczególności na skutek zabezpieczenia wytoczonego przeciwko mnie powództwa i ustanowionym zakazie zbycia nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr PO 1P/00221855/7 informuję, że na skutek działań podjętych przez (...) Spółka z o.o. poniosłem szkodę majątkową, której wartość na dzień 20 grudnia 2012 r. wyniosła 1.006.950,00 zł. Mając na uwadze powyższe oświadczam, że wierzytelność w kwocie 1.006.950,00 zł przedstawiam do potrącenia z wierzytelnością (...) Spółka z o.o. o zwrot zaliczki. Jednocześnie oświadczam, że potrącenia dokonuję na dzień 20 grudnia 2012r. tj. na dzień prawomocnego oddalenia powództwa (...) Spółka z o.o. przeciwko mnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

W piśmie z dnia 24 sierpnia 2015 r. skierowanym do powodowej spółki pozwana L. G. złożyła oświadczenie o potrąceniu wskazując, że cyt.: „w związku z otrzymywanymi wezwaniami do zwrotu zaliczki w kwocie 947.800,00 zł oraz odsetek ustawowych za opóźnienie, wpłaconej na podstawie przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 7 grudnia 2006 r., a także w związku z podjęciem przez (...) Spółka z o.o. działań skutkujących uniemożliwieniem mi rozporządzenia nieruchomością, w szczególności na skutek zabezpieczenia wytoczonego przeciwko mnie powództwa i ustanowionym zakazie zbycia nieruchomości objętej księgą wieczystą KW nr PO 1P/00221855/7 informuję, że na skutek działań podjętych przez (...) Spółka z o.o. poniosłam szkodę majątkową, której wartość na dzień 20 grudnia 2012 r. wyniosła 2.263.050,00 zł. Mając na uwadze powyższe oświadczam, że wierzytelność w kwocie 2.263.050,00

zł przedstawię do potrącenia z wierzytelnością (...) Spółka z o.o. o zwrot zaliczki. Jednocześnie oświadczam, że potrącenia dokonuję na dzień 20 grudnia 2012 r. tj. na dzień prawomocnego oddalenia powództwa (...) Spółka z o.o. przeciwko mnie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli.

Bezsporne, a nadto dowód: pisma z 24 sierpnia 2015 r. (kopia poświadczona za zgodność z oryginałem k. 92-93) .

W dniu 3 września 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pile pod sygn. Km 2166/15 wszczął przeciwko powodowej spółce egzekucję z wniosku pozwanych na podstawie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r. II CSK 807/14 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 25 sierpnia 2015 r.

Powyzsza wierzytelność pozwanych została w całości zaspokojona. Na poczet egzekwowanej należności powódka wpłaciła na konto komornika przelewem z dnia 7.10.2015 r. kwotę 4.110,28 zł i z dnia 26.10.2015 r. kwotę 128,53 zł (co stanowiło: 3.600 zł tytułem kosztów procesu, 150 zł tytułem kosztów zastępstwa w egzekucji, 66 zł kosztów klauzuli, 422,81 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego), łącznie 4.238,81 zł.

W toku powyższego postępowania egzekucyjnego, pełnomocnik powódki V. Polska sp. o.o. w S., w piśmie z dnia 7 września 2015 r. (nadany do pozwanego w dniu 8 września 2015 r.) w imieniu powódki skierował do pozwanych oświadczenie o potrąceniu wierzytelności pozwanych wynikających z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r., a także wierzytelności o zapłatę kosztów nadania klauzuli wykonalności i kosztów egzekucyjnych, z wierzytelnością przysługującą powódce z tytułu zwrotu zaliczki wpłaconej na podstawie umowy przedwstępnej z dnia 7 grudnia 2006 r. w kwocie 947.800 zł na rzecz L. G. oraz w kwocie 472.000 zł na rzecz A. G. (1), wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie.

Okoliczność bezsporna, a nadto dowód: kopia pisma pełnomocnika powódki z 7.09.2015 r. bez podpisu wraz z dowodem nadania (k.63-64); zawiadomienie o wszczęciu egzekucji (k.65); postanowienie Komornika o zakończeniu postępowania (kopia k.66).

W pismach z dnia 15 września 2015 r. powódka zakwestionowała skuteczność potrącenia dokonanych przez pozwanych w pismach z dnia 24 sierpnia 2015 r.

Dowód: pisma pełnomocnika powódki z 15.09.2015 r. (k. 127-128).

Między stronami w latach 2007 -2010r., równoległe do trwania procesu w sprawie o sygn. akt XII C 1104/2007 Sądu Okręgowego w Poznaniu, toczyły się rozmowy ugodowe odnośnie możliwości sprzedaży powódce przez pozwanych spornych nieruchomości. Proponowana łączna cena kształtowała się na poziomie między 8 – 13 mln. złotych. Renegocjacje z ramienia pozwanych prowadził T. B., który zajmuje się pośrednictwem w sprzedaży nieruchomości. Nie dysponował on jednak pełnomocnictwem notarialnym do zbycia przedmiotowych działek.

Odbyło się kilka spotkań przedstawicieli stron, m.in. obecni byli T. D., J. P., T. B. i R. G. (mąż pozwanej), ale ostatecznie nie doszło do porozumienia w ww. zakresie.

Pozwani po 29 czerwca 2007r. nie oferowali spornych nieruchomości do sprzedaży osobom trzecim.

Pod koniec 2008r. T. B. prowadził z A. G. (2) niewiązące rozmowy odnośnie możliwości sprzedaży temu ostatniemu działek przy ul. (...), a stanowiących własność pozwanych. A. G. (2) nie zakupiłby nieruchomości z wpisanymi do ksiąg wieczystych roszczeniami.

Dowód: protokoły rozpraw z dnia 4.10.2007r., 21.08.2008r. i 30.10.2008r. (kopie k. 204- 209 akt nin. sprawy), protokół zeznań R. G. z dnia 14.01.2010r. w sprawie XII C 1104/2007 (k. 121-122), zeznania świadka J. P. (min. 5:46-15:01 e- protokołu z dnia 13.10.2016r.), częściowo zeznania świadków A. G. (3) (min. 05:01- 25:58 e-protokołu z dnia 23.06.2016r.) oraz T. B. (min. 01:11- 46:30 e- protokołu z 23.02.2017r.), zeznania prezesa zarządu powódki T. D. (min.17:41-27:40 e-protokołu z dnia 13.10.2016r.), częściowo zeznania pozwanych L. G. (min. 28:14-min. 45:00 e-protokołu z dnia 13.10.2016r.) oraz A. G. (1) (min. 45:00 -57:40 e-protokołu z dnia 13.10.2016r.).

Pozwani wpłacili zaliczki na konto w banku. Środków tych nie inwestowali, nie zakładali lokat. Pozwani nie mieli konkretnych planów inwestycyjnych w związku z ewentualną sprzedażą spornych działek.

Dowód: zeznania pozwanych L. G. (min. 28:14-min. 45:00 e-protokołu z dnia 13.10.2016r.) oraz A. G. (1) (min. 45:00-57:40 e-protokołu z dnia 13.10.2016r.).

Powyższy stan faktyczny, który był częściowo bezsporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów, w orzeczeń Sądów wydanych w sprawie XII C 1104/07 oraz dokumentów, w tym złożonych w kopiach do akt niniejszego postępowania.

Sporną kwestią było czy pozwani, w okresie obowiązywania zakazu zbycia nieruchomości stanowiących ich własność, orzeczonego tytułem zabezpieczenia, mieli realny zamiar zbycia spornych nieruchomości i to na rzecz innych podmiotów niż powódka. Pozwani wywodzili bowiem, że mieli kupca na te nieruchomości za łączną cenę 14.000.000,00 zł, jednakże z uwagi na ustanowione zabezpieczenie, transakcja nie mogła dojść do skutku.

Sąd nie dał w tej mierze wiary zeznaniom świadków przede wszystkim T. B., A. G. (2), jak i zeznaniom pozwanych, aby w okresie od 2007 – 2010 pozwani jakimkolwiek innym niż powodowa spółka podmiotom oferowali sporne nieruchomości do sprzedaży.

Wskazać należy, że z zeznań świadka J. P. oraz zeznań T. D. wynika, że w czasie trwania procesu w sprawie o sygn. akt XII C 1004/2007, strony prowadziły rozmowy ugodowe co do możliwości sprzedaży powódce przedmiotowych działek, które koncentrowały się na renegotjacji ceny zbycia. Proponowano ceny od około 8 – 13 milionów złotych. Zeznania te znajdują potwierdzenie w treści oświadczeń procesowych pełnomocników stron w sprawie XII C 1004/2007, a wpisanych do protokołów rozpraw z dnia 4.10.2007r., 21.08.2008r. i 30.10.2008r. Co szczególnie istotne zeznania świadka J. P. są zbieżne – w omawianym zakresie – z treścią zeznań, jakie w ww. sprawie złożył świadek R. G. w dniu 14.01.2010r., wskazując w sposób stanowczy, że „Nigdy po 29 czerwca 2007r. na rynku nie oferowaliśmy tej nieruchomości do sprzedaży osobom trzecim”. Istotna jest również data ww. zeznań – 2010r., która potwierdza czasokres renegotjacji wskazywany przez świadka J. P. tj. do 2010r. Z treści zeznań R. G. można wywnioskować, że takich ofert nie było od 20.06.2007r. do chwili składania zeznań. Istotnym jest, że cytowane zeznania R. G., zeznającego w charakterze świadka, były składane kilka lat temu, w innym procesie, a zatem należy je uznać za szczerze, spontaniczne i nie związane z potrzebami rozpoznawanych przez Sąd spraw. Z tego względu, w ocenie Sądu, to właśnie one odzwierciedlają rzeczywisty stan rzeczy. Sama pozwana w swoich zeznaniach przyznała również, że w czasie renegotjacji powódka otrzymywała zapewnienia, że jest jedynym potencjalnym nabywcą nieruchomości.

Z powyższych względów Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom świadka T. B., jakoby w roku 2008r. prowadził, w imieniu pozwanych, jakiegokolwiek wiążące rozmowy dotyczące sprzedaży spornych nieruchomości.

Po pierwsze jest to sprzeczne z wyżej omówionymi już dowodami z zeznań świadka J. P., reprezentanta powódki oraz dowodami z dokumentów. Ponadto, wprowadzie świadek A. G. (2) potwierdził fakt prowadzenia rozmów z T. B. odnośnie możliwości nabycia tych działek, niemniej podkreślił on, że nie miały one wiążącego charakteru.

W ocenie Sądu na przymiot wiarygodności nie zasługiwał przedstawiony przez pozwanych jako dowód – kserokopia listu intencyjnego z 16.12.2008r. (k. 131). Przede wszystkim powódka konsekwentnie domagała się okazania oryginału dokumentu, a zasadniczo tylko taki może mieć pełną moc dowodową. Co więcej, ww. kserokopia nie została nawet potwierdzona za zgodność z oryginałem przez reprezentującego pozwanych profesjonalnego pełnomocnika. Z zeznań świadka T. B., jakoby jeden z oryginałów listu intencyjnego został przekazany R. G. (mężowi pozwanej), a zatem L. G. miała możliwość przedstawienia ww. dowodu w oryginale, czego jednak nie uczyniła, w zw. z tym ponosi negatywne skutki procesowe (art. 233 § 2 kpc). Omawiany dowód jest dla Sądu nieprzekonujący: nie został złożony w oryginale, jak wynika z zeznań świadka T. B. o możliwej transakcji rozmawiał z A. G. (2) jako osobą fizyczną, podczas, gdy Porozumienie – list intencyjny zawarte jest pomiędzy pozwanymi a spółką (...) Sp. z o.o., a więc innym podmiotem niż ten, o którym zeznawał świadek T. B.. Ponadto, w porozumieniu tym jest mowa jedynie o przeszkodzie zawarcia

umowy w postaci zakazu zbycia nieruchomości, brak jest wzmianki o wpisanych do ksiąg wieczystych roszczeniach powódki o przeniesienie własności nieruchomości, a jak zeznał świadek A. G. (2) nie przystąpiłby do transakcji, gdyby w księgach wieczystych wpisane były jakiegokolwiek roszczenia osób trzecich. Ostatecznie też wskazać należy, że T. B. – jak zeznał on i pozwani – nie posiada notarialnego pełnomocnictwa do zbycia nieruchomości, należy zatem domniemywać, że nie by również upoważniony do zawarcia ww. porozumienia, które dotyczyło możliwości zbycia działek innemu podmiotowi niż powódka.

Z powyższego wynika, że to powódka była jedynym podmiotem realnie zainteresowanym nabyciem przedmiotowych gruntów, przynajmniej do końca 2015r.

W ocenie Sądu, dla rozstrzygnięcia sporu nie miała istotnego znaczenia umowa przedwstępna sprzedaży spornych działek z dnia 22 czerwca 2016r. (k. 186-195 – art. 227 kpc). Po pierwsze została ona zawarta już po dacie, kiedy - w ocenie Sądu – ew. roszczenie odszkodowawcze pozwanych wobec powódki wygasło (o czym szerzej Sąd wypowie się w części zważającej). Nadto, okoliczności jej zawarcia o tyle budzą wątpliwości, że akt notarialny został podpisany 22 czerwca 2016r., a pozwani wnieśli pozew w sprawie I C 1039/16 w dniu 17 lipca 2016r. Zbieżność czasowa ww. zdarzeń wydaje się nieprzypadkowa. Wątpliwy też jest wskazany w umowie alternatywny sposób rozliczenia ceny za sprzedane działki (potrącenie z ceną za nabyte lokale), który to sposób rozliczenia w swoich zeznaniach świadek T. B. wskazywał jako główny.

Strony nie kwestionowały faktu wzajemnego złożenia oświadczeń o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, a jedynie kwestionowały ich skuteczność.

Sąd oddalił wnioski pozwanych L. G. i A. G. (1) (powodów) o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych, albowiem powyższe dowody były zbędne dla rozstrzygnięcia niniejszego powództwa, wobec uznania, że roszczenie pozwanych wygasło – o czym mowa szerzej poniżej. Z tych samych powodów pominięciu podlegały pozostałe dowody zgłoszone przez pozwanych na okoliczność wykazania wysokości szkody poniesionej w związku z zabezpieczeniem powództwa w sprawie XII C 114/07.

Sąd zważył, co następuje.

Powódka w punkcie I. i w punkcie II. pozwu dochodziła od pozwanych rodzajowo tożsamyh roszczeń, tj. od pozwanej L. G. kwoty 1.223.458,23 zł, od pozwanego A. G. (1) kwoty 597.842,27 zł – tytułem kwot odpowiadających wartościom wpłaconych na rzecz pozwanych zaliczek pomniejszonych o potrącone należności z tytułu kosztów postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, Sądem Apelacyjnym w Poznaniu oraz Sądem Najwyższym wraz ze skapitalizowanymi odsetkami.

Podstawą roszczenia powódki przeciwko pozwanym o zapłatę ww. kwot stanowił przepis art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zgodnie z art. 410 § 1 k.c. przepis artykułu poprzedzającego stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. W myśl § 2, świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W tym miejscu wskazać należy, że pozwani przyznali, że powódce przysługuje względem pozwanych roszczenie o zwrot zaliczki wpłaconej na poczet umowy przeniesienia własności nieruchomości, która nie została zawarta. W odpowiedzi na pozew pozwani wskazali, że „bezsprzeczne jest, że na skutek ostatecznego i prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, po stronie pozwanych zaktualizował się obowiązek zwrotu zaliczki, która została zapłacona przez powoda pozwanym, w kwotach wskazanych w przedwstępnej umowie sprzedaży z dnia 7 grudnia 2006 r.” Z uwagi na powyższe, nie wdając się w szerszą argumentację prawną wskazać należy, że kwota zaliczki zapłacona przez powódkę na rzecz pozwanych przy zawarciu umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości z dnia 7 grudnia 2006 r., która miała zostać zaliczona na poczet ceny

sprzedaży nieruchomości, wobec niedojścia do skutku umowy sprzedaży między stronami, stała się świadczeniem nienależnym, albowiem zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty (art. 410 § 2 k.c.). Powódka uzyskała tym samym roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia w kwocie odpowiadającej uiszczonym na rzecz pozwanych zaliczkom (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r. II CSK 479/06, LEX nr 457815).

Przechodząc do wysokości roszczenia powódki wskazać należy, że powódka – co było bezsporne – zapłaciła tytułem zaliczki na rzecz pozwanej L. G. kwotę 947.800 zł, a na rzecz pozwanego A. G. (1) kwotę 472.200 zł. W związku z czym powódka ma roszczenie o zapłatę wskazanych kwot do pozwanych.

W niniejszej sprawie bezsporne było także, że pozwani posiadają w stosunku do powódki wierzytelność o zapłatę kosztów postępowania wynikających z orzeczeń sądów w sprawie XII C 1104/07. Bezsporne było, że wyrokiem z dnia 12 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII C 1104/07 oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanych kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Następnie postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACz 1899/12 zmienił postanowienie o kosztach procesu zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 r., w ten sposób, że zasądził od powódki na rzecz pozwanych 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 1022/12 wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r. oddalił apelację i zasądził od powódki na rzecz pozwanych 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym. Na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku z 20 grudnia 2012 r. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie II CSK 292/13 uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie I ACa 412/14 wyrokiem z 2 lipca 2014 r. oddalił apelację powódki od wyroku z dnia 12 czerwca 2012 r. i zasądził od powódki na rzecz pozwanych 9.034 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego. Postanowieniem z dnia 14 lipca 2015 r. Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt II CSK 807/14 odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez powódkę (...) Sp. z o.o. w S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 2 lipca 2014 r. sygn. akt I ACa 412/14 i zasądził od powódki na rzecz pozwanych L. G. i A. G. (1) 3600 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

W toku niniejszego postępowania powódka wskazywała, że w piśmie z dnia 11 lutego 2013 r. dokonała potrącenia wierzytelności z tytułu zwrotu zaliczek z wierzytelnościami pozwanych o zwrot kosztów postępowania przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym w kwocie 16.217 zł (10.817 zł + 5.400 zł). Następnie powódka wskazała, że w piśmie z dnia 7 września 2015 r. dokonała potrącenia wierzytelności z tytułu zwrotu zaliczek z wierzytelnościami pozwanych wynikających z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r., a także wierzytelności o zapłatę kosztów nadania klauzuli wykonalności i kosztów egzekucyjnych.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. W myśl § 2, skutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Zgodnie z art. 499 k.c. potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie. Oświadczenie ma moc wsteczną od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe.

W tym miejscu wskazać należy, że ponieważ oświadczenie o potrąceniu ma materialnoprawny charakter, nie mieści się w zakresie pełnomocnictwa procesowego (art. 91 k.p.c.), a przez to wymaga udzielenia odrębnego umocowania. Wprawdzie w judykaturze wyrażono pogląd o domniemanym umocowaniu pełnomocnika procesowego do złożenia materialnoprawnego oświadczenia o potrąceniu jako zgodnego z interesem klienta, to jednak ocena czy takie domniemane pełnomocnictwo zostało udzielone musi odbywać się w realiach konkretnej sprawy. W toku niniejszego postępowania pełnomocnik powódki nie naprowadził żadnego postępowania dowodowego w celu wykazania, że posiadał pełnomocnictwo do złożenia oświadczenia woli o potrąceniu w imieniu powódki. W aktach sprawy jest tylko pełnomocnictwo procesowe do reprezentowania przed sądami. Z zeznań T. D. wynikało, że spółka ma zawartą

od wielu lat z reprezentującą ją w nin. sprawie kancelarią – umowę o obsługę prawną. Nie był to wystarczający dowód na okoliczność umocowania osoby, która złożyła oświadczenie o dokonaniu potrącenia do reprezentowania w tym zakresie spółki. Wskazać należy, że powódka jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w imieniu której oświadczenia woli składa zarząd. Pełnomocnik powódki nie wskazał żadnych dokumentów, że właściwi reprezentanci powódki złożyli takowe oświadczenia bądź upoważnili pełnomocnika procesowego w dacie dokonywania ww. oświadczeń tj. 11 lutego 2013 r. i 7 września 2015 r. do złożenia oświadczenia woli w imieniu powódki ze skutkiem materialnym w postaci umorzenia wierzytelności pozwanych z tytułu kosztów postępowania sądowego.

W ocenie Sądu z uwagi na powyższe, brak było podstaw do ustalenia, że powódka skutecznie dokonała potrącenia wzajemnych wierzytelności.

Powódce niewątpliwie przysługuje jednak roszczenie o zwrot wpłaconych zaliczek w kwocie wyższej niż wzajemna wierzytelność pozwanych. Skoro oświadczenia o potrąceniu z dnia 11 lutego 2013 r. i z dnia 7 września 2015 r. nie wywołały skutków prawnych w postaci umorzenia wzajemnych wierzytelności pozwanych, powódce przysługiwał zwrot zaliczek w pełnej wysokości.

Niemniej Sąd będąc związany granicami żądania nie mógł zasądzić kwoty zaliczek w pełnej wysokości. Skoro w pozwie powódka wskazała, że od kwoty zaliczek odjęła koszty postępowania sądowego należne na rzecz pozwanych, Sąd był związany z tym zakresie roszczeniem powódki.

Prawidłowe wyliczenia jednak, to zwrot zaliczki pomniejszonej o koszty postępowania sądowego tj. odpowiednio od pozwanej L. G. kwota $936.074,50 \text{ zł} (947.800 \text{ zł} - 11.725,50 \text{ zł} / 10.817 \text{ zł} + 9.034 \text{ zł} + 3600 \text{ zł} = 23.451 : 2 \text{ tj. } \frac{1}{2} \text{ kosztów postępowania, które zostały zasądzone wspólnie na rzecz pozwanych})$ i od pozwanego kwota $460.474,50 \text{ zł} (472.200 \text{ zł} - 11.725,50 \text{ zł} = 10.817 \text{ zł} + 9.034 \text{ zł} + 3600 \text{ zł} = 23.451 : 2 \text{ tj. } \frac{1}{2} \text{ kosztów postępowania, które zostały zasądzone wspólnie na rzecz pozwanych})$. W ocenie Sądu powódka bezzasadnie odliczyła od kwoty zaliczek koszty w kwocie po 16.217 zł, bowiem całość kosztów zasądzonych na rzecz pozwanych w sprawie XII C 1104/07 to kwota 23.451 zł, zasądzona na rzecz pozwanych bez określenia „solidarnie”, „po połowie”. Była to wspólna wierzytelność pozwanych, przy czym powódka mogła świadczyć na rzecz jednego z pozwanych całą kwotę lub po połowie na rzecz każdego z pozwanych. Ponieważ powódka miała roszczenia o zwrot zaliczek odrębnie do każdego z pozwanych, Sąd uznał, że kwotę kosztów należy podzielić po połowie i odjąć od zaliczek należnych powódce (niemniej wyliczenia Spółki są korzystniejsze dla pozwanych).

Wskazać należy, że roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia jest roszczeniem bezterminowym, czyli staje się wymagalne z chwilą wezwania dłużnika do zapłaty. W pismach z dnia 11 lutego 2013 r., nadanych dnia 12 lutego 2013 r., pełnomocnik powódki wezwał pozwanych do zwrotu zaliczek do dnia 21 lutego 2013 r. Zatem od dnia 22 lutego 2013 r. powódce zgodnie z art. 455 k.c. przysługiwały odsetki za opóźnienie w zapłacie zaliczek. Powódka naliczała odsetki do dnia 9 grudnia 2015r. (data pozwu).

Gdyby liczyć żądanie powódki w pełnej wysokości tj. zwrot zaliczki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w terminie płatności od dnia 22 lutego 2013r. do dnia 9 grudnia 2015r., to roszczenie wobec pozwanej wynosi kwotę: $1.246.759,49 \text{ zł} (947.800 \text{ zł} + 298.959,49 \text{ zł})$, a wobec pozwanego kwotę $621.764,50 \text{ zł} (472.200 \text{ zł} + 148.943,52 \text{ zł}; \text{ wg. kalkulatora odsetek ustawowych, kalkulatory.gofin.pl})$. Jeśli zaś liczyć wartość odsetek od kwot uiszczonych zaliczek, pomniejszonych o należne pozwany koszty postępowania (procesu i egzekucyjne), to roszczenie wobec pozwanej wynosi $1.230.582,05 \text{ zł} (935.755,10 \text{ zł} / 947.800 \text{ zł} - 11.725,50 // 10.817 \text{ zł} + 9.034 \text{ zł} + 3.600 \text{ zł} = 23.451 \text{ zł} : 2 // - 319,41 \text{ zł} // 150 \text{ zł} + 66 \text{ zł} + 422,81 \text{ zł} = 638,81 \text{ zł} : 2 // = 935.755,19 \text{ zł} + 294.826,95 \text{ zł odsetek)$, a wobec pozwanego $605.135,46 \text{ zł} (472.200 \text{ zł} - 11/725,50 \text{ zł} - 319,41 \text{ zł} = 460.155,09 \text{ zł} + 144.980,37 \text{ zł odsetek)$. Każdorazowo są to zatem kwoty niższe niż opiewa żądanie pkt. I. i II. pozwu.

Podkreślić należy, że strona pozwana w ogóle nie odniosła się do wysokości kwot żądanych przez powódkę. Niemniej Sąd zweryfikował prawidłowość tych wyliczeń. Skoro powódka umniejszyła swoje roszczenie względem pozwanych

o koszty postępowania, które były niższe niż ustaliła to powódka, rozstrzygnięto w tym zakresie zgodnie z żądaniem pozwu, jako że Sąd nie jest władny wyjść poza jego żądanie (art. 321 kpc).

Co do podniesionego zarzutu potrącenia i oświadczenia pozwanych o potrąceniu wierzytelności pozwanych z tytułu szkody, w tym miejscu wskazać należy, że oświadczenie pozwanych o potrąceniu było bezskuteczne, o czym mowa poniżej.

Mając na uwadze powyższe, w punkcie I. 1 zasądzono od pozwanej L. G. kwotę 1.223.458,23 zł, a w punkcie I. 2 zasądzono od pozwanego A. G. (1) kwotę 597.842,27 zł, wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2016 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach za opóźnienie od zasądzonych kwot Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 k.c. tj. od dnia wniesienia powództwa. Odsetki zostały skapitalizowane na dzień 9 grudnia 2015r. i od tego momentu stały się roszczeniem głównym, od którego powódce przysługują odsetki za opóźnienie.

W punkcie III. pozwu powódka V. Polska dochodziła od pozwanych zapłaty solidarnie kwoty 4.238,81 zł wskazując, że stanowi ona szkodę powódki odpowiadającą wysokości wyegzekwowanych kosztów postępowania kasacyjnego, kosztów postępowania klauzulowego, kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym oraz kosztów postępowania egzekucyjnego. Powódka wskazała, że podstawą powyższego żądania jest również przepis art. 405 k.c., albowiem pozwani bez podstawy prawnej, która odpadła na skutek potrącenia, wyegzekwowali roszczenie, w związku z czym powódka poniosła szkodę.

Z ustaleń Sądu wynika, że koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 3.600 zł Sąd Najwyższy zasądził w wyroku z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie II CSK 807/14. W dniu 3 września 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pile pod sygn. Km 2166/15 wszczął przeciwko powodowej spółce egzekucję z wniosku pozwanych na podstawie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 25 sierpnia 2015 r. W toku powyższego postępowania egzekucyjnego, pełnomocnik powódki (...) sp. z o.o. w S., w piśmie z dnia 7 września 2015 r. (nadanym do pozwanego w dniu 8 września 2015 r.) w imieniu powódki złożył pozwany oświadczenie o potrąceniu wierzytelności pozwanych wynikających z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r., a także wierzytelności o zapłatę kosztów nadania klauzuli wykonalności i kosztów egzekucyjnych, z wierzytelnością przysługującą powódce z tytułu zwrotu zaliczki wpłaconej na podstawie umowy przedwstępnej z dnia 7 grudnia 2006 r. w kwocie 947.800 zł na rzecz L. G. oraz w kwocie 472.000 zł na rzecz A. G. (1), wraz z odsetkami za opóźnienie w zapłacie. Na poczet egzekwowanej należności powódka wpłaciła na konto komornika przelewem z dnia 7.10.2015 r. kwotę 4.110,28 zł i z dnia 26.10.2015 r. kwotę 128,53 zł (co stanowiło: 3.600 zł tytułem kosztów procesu, 150 zł tytułem kosztów zastępstwa w egzekucji, 66 zł kosztów klauzuli, 422,81 zł tytułem kosztów postępowania egzekucyjnego).

W tym miejscu wskazać należy, że również powyższe oświadczenia o potrąceniu zostały złożone przez pełnomocnika procesowego powódki, bez wykazania umocowania do działania w tym zakresie w imieniu powódki. Zatem Sąd uznał, mając na uwadze powyższą – a przedstawioną już szerzej wcześniej - argumentację, że oświadczenie to było bezskuteczne.

W ocenie Sądu, powódka nie wykazała, że poniosła szkodę na skutek bezprawnych działań pozwanych. Powódka była zobowiązana na mocy wyroku z dnia 14 lipca 2015 r. do zapłaty tej kwoty. W dacie wszczęcia egzekucji roszczenie pozwanych było wymagalne, orzeczenie SN było zaopatrzone w klauzulę wykonalności, a powódka nie złożyła przed tą datą skutecznie oświadczenia o potrąceniu co do tych należności. Zatem nie można mówić o braku podstawy prawnej do prowadzenia egzekucji w sprawie Km 2166/15. W tym zakresie roszczenie powódki podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym orzeczono w punkcie I. wyroku.

O kosztach postępowania z powództwa (...) Sp. z o.o. w S. Sąd orzekł mając na uwadze wynik sprawy tj. okoliczność, że powodowa spółka wygrała proces w zakresie pkt. I. 1 i 2 w całości (były to żądania skierowane odrębnie do pozwanych w zw. z czym Sąd rozliczył koszty procesu w tym zakresie odrębnie). W związku z powyższym w punkcie I. 4 wyroku

zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c. i § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 75.590 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 61.173 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego i 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz w punkcie 5 od pozwanego na rzecz powódki kwotę 44.310 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 29.893 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego i 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Powódka przegrała proces w zakresie żądania solidarnej zapłaty przez pozwanych kwoty 4238,81 zł (pkt. I. 3 wyroku), a zatem w tej części należało obciążyć ją kosztami zastępstwa procesowego pozwanych w wysokości 1.200 zł (pkt. I. 6 wyroku).

Odnosząc się do zarzutu potrącenia pozwanych L. G. i A. G. (1) oraz do żądania pozwu naprawienia szkody na rzecz powodów L. G. i A. G. (1) wskazać należy, że zarówno podstawą zarzutu potrącenia pozwanych podniesionego w sprawie XVIII C 188/16, jak i przedmiotem żądania pozwu w sprawie I C 1039/16, były te same okoliczności faktyczne.

W sprawie I C 1039/16 powodowie dochodzili zapłaty odszkodowania w następstwie szkody jakiej doznali na skutek orzeczonego na wniosek pozwanej zabezpieczenia powództwa w sprawie przed Sądem Okręgowym w Poznaniu z powództwa (...) Sp. z o.o. w S. przeciwko L. G. i A. G. (1) o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o sygn. akt XII C 1104/07. W odpowiedzi na pozew w sprawie XVIII C 188/16 pozwani wnieśli o oddalenie powództwa wskazując, że przysługuje im względem powodowej spółki roszczenie o naprawienie szkody poniesionej na skutek zabezpieczenia powództwa w sprawie XII C 1104/07 i w związku z dokonaniem potrąceniem, wierzytelność powódki została umorzona. W obu postępowaniach powodowie (pozwani) wskazali na tę samą wysokość szkody.

Wskazać należy, że podstawą roszczenia powodów o odszkodowanie był przepis art. 746 § 1 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli uprawniony nie wniósł pisma wszczynającego postępowanie w wyznaczonym terminie albo cofnął pozew lub wniosek, jak również gdy pozew lub wniosek zwrócono albo odrzucono albo powództwo bądź wniosek oddalono lub postępowanie umorzono, a także w przypadkach wskazanych w art. 744 § 2 kpc, obowiązanemu przysługuje przeciwko uprawnionemu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia jego powstania.

Komentowany przepis nie należy do przepisów postępowania, lecz prawa materialnego i reguluje w sposób szczególny odpowiedzialność uprawnionego za wyrządzenie obowiązanemu szkody wynikającej z wykonania zabezpieczenia. Statuuje on odpowiedzialność za wynik postępowania i nie przewiduje jednocześnie przesłanek zwalniających obowiązanego od odpowiedzialności. W literaturze prezentowany jest jednak powszechnie pogląd, że obowiązanemu może zwolnić się od odpowiedzialności za szkodę spowodowaną wykonaniem postanowienia o zabezpieczeniu, jeżeli wykaże, że szkoda powstała na skutek działania siły wyższej lub jest wynikiem zawinionego działania obwinionego lub osoby trzeciej, za którą uprawniony nie ponosi odpowiedzialności. Odpowiedzialność na podstawie przepisu art. 746 kpc jest zatem bardziej rygorystyczna niż odpowiedzialność za czyny własne na ogólnych zasadach (art. 415 k.c.). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 lutego 2010 r., V CSK 293/09 (OSNC 2010, nr 11, poz. 148) podkreślił, że odpowiedzialność na podstawie art. 746 § 1 kpc jest niezależna od winy. Do przesłanek odpowiedzialności opartej na podstawie art. 746 § 1 kpc należy wykazanie szkody, jej związku z wykonaniem zabezpieczenia, a także istnienia którejkolwiek z przesłanek rodzących odpowiedzialność uprawnionego, wymienionych w tym przepisie. Możliwość dochodzenia odszkodowania na podstawie art. 746 § 1 kpc jest ograniczona rocznym terminem. Ma on charakter terminu zawitego, bowiem ustawa z jego upływem wiąże skutek w postaci wygaśnięcia roszczenia odszkodowawczego (por. D. Zawistowski, Komentarz do art. 746 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730-1088, LEX 2014).

Wskazać należy, że zgodnie § 1¹ dodanym ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z dnia 2 listopada 2011 r., która weszła w życie w dniu 3 maja 2012

r.) w przypadku wniesienia skargi kasacyjnej termin, o którym mowa w § 1, rozpoczyna bieg w dniu prawomocnego zakończenia postępowania wywołanego jej wniesieniem.

Zgodnie z art. 9 ust 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z dnia 2 listopada 2011r.) przepisy niniejszej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2-7. Przepisy ustępów 2 do 7 nie przewidują wyjątku co do przepisu § 1¹ art. 746 k.p.c. (Ustęp 2: przepisy art. 3, art. 5, art. 54, art. 174 § 1 pkt 4 oraz § 3, art. 180 § 1 pkt 5, art. 327 § 1, art. 357 § 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się z dniem wejścia w życie ustawy. Ustęp 3. Przepis art. 183¹² § 2¹ ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy. Ustęp 4. Przepisów art. 182¹ i art. 474 ustawy, o której mowa w art. 1, nie stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy. Ustęp 5. Przepis art. 369 § 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do apelacji wniesionych po dniu wejścia w życie ustawy. Ustęp 6. Przepisy art. 394¹ i art. 394² ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do zaskarżenia orzeczeń wydanych po dniu wejścia w życie ustawy. Ustęp 7. W sprawach z zakresu ochrony konkurencji, regulacji energetyki, regulacji telekomunikacji i poczty oraz regulacji transportu kolejowego przepisy art. 479¹-479², art. 479⁴, art. 479⁶ i art. 479^{6a}, art. 479⁸, art. 479⁹-479^{14b}, art. 479¹⁶-479^{19a} oraz art. 479²² ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się nadal, jeżeli decyzja prezesa właściwego urzędu wydana została przed dniem wejścia w życie ustawy). Zatem przepis art. 746 § 1¹ k.p.c. ma zastosowanie do postępowań wszczętych po dniu 3 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 2012 r. () wskazał, że (...) wyrok sądu drugiej instancji oddalający apelację od wyroku oddalającego powództwo korzysta z cechy prawomocności niezależnie od wniesienia skargi kasacyjnej od tego wyroku. Wynikająca z art. 746 kpc przesłanka roszczenia w postaci oddalenia powództwa lub wniosku w postępowaniu nieprocesowym, odnosi się zaś do cechy prawomocności takich orzeczeń. Konstrukcja tego przepisu - w brzmieniu obowiązującym przed dniem 3 maja 2012 r. - nie pozwala przyjąć, aby wymagał on, wbrew ocenie Sądu Apelacyjnego, żeby prawomocność orzeczenia miała charakter „ostateczny” i w przypadku wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku sądu drugiej instancji termin roczny ulegał wydłużeniu i rozpoczynał bieg dopiero po zakończeniu postępowania kasacyjnego. Tego rodzaju odstępstwo od ogólnej zasady biegu rocznego terminu zawitego określonego w art. 746 k.p.c. wprowadziła dopiero ustawa z dnia 16 września 2011 r. Dodany przez nią art. 746 § 1¹ nie miał jednak zastosowania w rozstrzyganej sprawie. W stanie prawnym obowiązującym do dnia 3 maja 2012 r. wniesienie skargi kasacyjnej od prawomocnego wyroku oddalającego powództwo nie miało wpływu na bieg terminu prekluzyjnego wskazanego w art. 746 k.p.c. Dla jego zachowania konieczne było wytoczenie powództwa przed jego upływem, a wniesienie skargi kasacyjnej od wyroku, którego treść uzasadniała wytoczenie powództwa, uzasadniałoby zawieszenie postępowania w sprawie o zasądzenie odszkodowania. Wykładnia art. 746 k.p.c. w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. - mającym zastosowanie w rozstrzyganej sprawie - uwzględniająca funkcje i cele tego przepisu, uzasadnia stwierdzenie, że bieg rocznego terminu prekluzyjnego wskazanego w art. 746 k.p.c. nie rozpoczynał się wcześniej, niż w dniu powstania roszczenia w przypadku przesłanki istniejącej (w rozpoznawanej sprawie nie rozpoczynał biegu przed uprawomocnieniem się wyroku oddalającego powództwo) (por.: wyrok SN z 19.07.2012 r. II CSK 715/11, LEX nr 1341666).

W przedmiotowej sprawie XII C 1104/07 postępowanie zostało wszczęte w dniu 18 czerwca 2007 r. Zatem nie miał zastosowania w niniejszej sprawie przepis art. 746 § 1¹ k.p.c. Na skutek apelacji powódki Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. akt I ACa 1022/12 wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r. oddalił apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 r. oddalające powództwo w sprawie XII C 1104/07. Zatem zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego, już od tego momentu rozpoczął bieg termin z art. 746 § 1 k.p.c., czyli w dniu 20 grudnia 2013 r. mijał roczny termin na dochodzenie roszczeń przez powodów L. i A. G. (1) z tytułu naprawienia szkody związanej z wykonaniem postanowienia o zabezpieczeniu powództwa z dnia 2 lipca 2007 r.

Wspomniany termin jest terminem prawa materialnego, powoduje wygaśnięcie uprawnienia, jest terminem prekluzyjnym. Nie podlega on przywróceniu, a upływ tego terminu brany jest pod uwagę z urzędu. Nie jest to

termin przedawnienia po upływie, którego zobowiązany może uchylić się do spełnienia świadczenia. Upływ tego terminu powoduje utratę uprawnienia obowiązanego do dochodzenia roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia.

Pozwani we wskazanym rocznym terminie nie zgłosili roszczenia powódce. Pozwani dopiero pozwem w pismach z dnia 24 sierpnia 2015 r. skierowanych do powodowej spółki, wskazali, że na skutek zabezpieczenia powództwa poprzez ustanowienie zakazu zbycia nieruchomości nie mogli rozporządzać przysługującymi im nieruchomościami i że w związku z tym wysokość szkody L. G. stanowi kwota 2.263.050 zł, a A. G. (1) kwota 1.006.950,00 zł. Znamienne jest to, że w powyższych pismach powodowie (pozwani) wskazali, że powyższe kwoty są ustalone na dzień 20 grudnia 2012 r. czyli wydania pierwszego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu, który oddalił apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 czerwca 2012 r. oddalającym powództwo powodowej spółki o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w sprawie XII C 1104/07. Wynika z tego, zdaniem Sądu, że uznali oni, że w tej dacie ich roszczenie odszkodowawcze było wymagalne (art. 499 kc w zw. z art. 498 § 1 kpc, który uzależnia możliwość dokonania potrącenia wierzytelności wymagalnych).

Data 20 grudnia 2012r. jest to zatem dzień powstania szkody powodów L. G. i A. G. (1), z którym związany jest początek biegu rocznego terminu do zgłoszenia roszczenia wobec pozwanej spółki. W związku z powyższym powodowie (pozwani) uchybili terminowi z art. 746 § 1 k.p.c. zarówno: składając oświadczenia o potrąceniu z dnia 24 sierpnia 2015r., jak i podnosząc w sprawie XVIII C 188/16 zarzut potrącenia, a tym bardziej wnosząc powództwo o zapłatę.

W związku z powyższym, złożenie w pismach z dnia 24 sierpnia 2015 r. oświadczenia o potrąceniu wierzytelności pozwanych z tytułu naprawienia szkody z wierzytelnością powódki o zwrot zaliczki, było nieskuteczne w świetle przesłanek z art. 498 § 1 k.c. W dacie złożenia oświadczenia o potrąceniu prawo pozwanych wygasło. Nie przysługiwała im zatem w tej dacie wierzytelność, która nadawała się do potrącenia. W związku z powyższym powodowej spółce przysługiwał zwrot wpłaconych zaliczek.

W tym miejscu dodatkowo wskazać należy, że nawet, gdyby – w sposób korzystny dla pozwanych – początek biegu rocznego terminu liczyć od wydania prawomocnego wyroku przez Sąd Apelacyjny w dniu 2 lipca 2014r., to pozwani, dokonując ww. czynności czy to potrącenia na mocy oświadczeń z 24 sierpnia 2015r., czy to w odpowiedzi na pozew w sprawie XVIII C 188/16 czy to wnosząc pozew w sprawie I C 1039/16 uchybili rocznemu terminowi zawitemu do zgłoszenia roszczeń, a w konsekwencji ich czynności materialno prawne czy procesowe nie były skuteczne.

Podobnie powództwo o naprawienie szkody poniesionej przez powodów L. G. i A. G. (1) na skutek udzielenia zabezpieczenia w sprawie XII C 1104/07 nie mogło zostać uwzględnione. W ocenie Sądu, z dniem 21 grudnia 2013 r. (najpóźniej 2 lipca 2015r.) roszczenie pozwanych wygasło. W związku z powyższym powództwo powodów L. G. i A. G. (1) przeciwko pozwanej spółce (...) sp. z o.o. w S. o zapłatę kwoty 2.75.585 zł i kwoty 1.006.950 zł. podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym Sąd orzekł w punkcie II. 1 wyroku.

Dodatkowo wskazać należy, że powodowie (pozwani) nie wykazali również, aby na skutek wykonania zabezpieczenia ponieśli szkodę (art. 361 § 2 kc w zw. z art. 746 § 1 kc). Podkreślić należy bowiem, że – jak wynika z ustaleń faktycznych Sądu – L. G. i A. G. (1) w okresie od 2007 – 2010, a nawet do 2015r. zamierzali sprzedać sporne działki wyłącznie pozwanej (powódce). Żadnemu innemu podmiotowi nie składali w tym okresie wiążącej oferty. Jakikolwiek rozmowy, uzgodnienia pomiędzy T. B. a A. G. (2) nie były prawnie wiążące, nawet gdyby uznać, że w ich efekcie powstał dokument „Porozumienie – list intencyjny”. L. G. i A. G. (1) nie wykazali, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy wykonaniem zabezpieczenia a jakąkolwiek – rzekomą - szkodą po ich stronie (art. 361 § 1 kc). Mogli oni formalnie domagać się stwierdzenia upadku zabezpieczenia od dnia 20 grudnia 2012r. Mogli również podjąć czynności zmierzające do wykreślenia wzmianki o roszczeniach spółki (...) sp. z o.o. w S. o zawarcie umowy przyrzeczonej, jednak tego nie uczynili. W ocenie Sądu, w ww. okresie, to na skutek zaniechania powodów, istniały ewentualne przeszkody do swobodnego zbycia nieruchomości na wolnym rynku.

Dalej, jak wynika z ustaleń Sądu, powodowie (pozwani) pozyskanej ceny za zbycie nieruchomości nie zamierzali ani inwestować, ani lokować w celach zarobkowych. Powodowie (pozwani) nawet dysponując zaliczkami od pozwanej

(powódki), przez wiele lat nie założyli żadnych lokat w celu pozyskania jakiegokolwiek dochodu. Wprawdzie można argumentować, że od wezwania do zwrotu zaliczek w lutym 2013r. powodowie (pozwan) musieli liczyć się z obowiązkiem ich zwrotu, niemniej do chwili obecnej nimi dysponują i pomimo wezwania do zapłaty spornych kwot nie zwrócili Spółce. Jak wynika z ich zeznań, gdyby dysponowali ceną za sporne działki, to przeznaczyliby ją głównie w celu zaspokojenia swoich bieżących potrzeb czy też potrzeb mieszkaniowych swoich i ich bliskich. Ich twierdzenia zatem o utraceniu dochodu (zysku) w postaci odsetek od ulokowania w banku przychodu ze sprzedaży spornych nieruchomości (ceny) odnoszą się zatem do tzw. szkody ewentualnej (utraczonej szansy), prawnie indyferentnej, a nie rzeczywistej szkody przez nich poniesionej.

Mając na uwadze wynik postępowania Sąd, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądził w punkcie II. 2 wyroku od każdego z powodów na rzecz pozwanej (...) sp. z .o.o. w S. kwoty po 14.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO /-/ M. Inerowicz